

Sygn. akt: III Ua 3/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 czerwca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce III Wydział Pracy I Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grażyna Załęska-Bartkowiak
Sędziowie:	SSO Bożena Bielska (spr.) SSO Teresa Suchcicka
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Małgorzata Bednarek

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 24 czerwca 2013 r. w O.

sprawy z odwołania I. S. i M. S.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy w gospodarstwie rolnym

na skutek apelacji I. S. i M. S.

od wyroku Sądu Rejonowego w Ostrołęce

z dnia 19.03.2013r. **sygn. akt** IV U 26/12

orzeka:

1. prostuje zaskarżony wyrok w ten sposób, że w miejsce słów: "Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Placówce Terenowej w O." oraz "Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Placówki Terenowej w O." wpisuje odpowiednio słowa: "Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego" oraz "Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego";
2. uchyla zaskarżony wyrok w całości, znosi postępowanie w całości i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Ostrołęce, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania za II instancję.

UZASADNIENIE

I. S. i M. S. wnieśli odwołania od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 14 grudnia 2011r. znak DS-GO- (...), (...), odmawiających im przyznania jednorazowego odszkodowania z tytułu śmierci E. S. wskutek wypadku przy pracy rolniczej.

Odwołujący zaskarżonym decyzjom zarzucili naruszenie art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników przez jego niezastosowanie i błędne przyjęcie, że jednorazowe odszkodowanie im nie

przysługuje. W ocenie odwołujących skoro w dniu 4 września 2003r. E. S. uległ wypadkowi, pomagając córce A. S. i jej mężowi – rolnikom, w pracach związanych z prowadzeniem działalności rolniczej, tj. podczas wykonywania poza terenem gospodarstwa rolnego w R. zwykłych czynności związanych z prowadzeniem działalności rolniczej, to wypadek ten miał charakter wypadku przy pracy rolniczej, zaś członkom jego rodziny należy się z tego tytułu jednorazowe odszkodowanie na podstawie art. 10 ust. 1 pkt 4 w zw. z art. 11 ust 1 pkt 3 ustawy z dnia 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, obowiązujących w dacie wypadku.

W odpowiedzi na odwołania Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wniósł o oddalenie odwołań wskazując, iż zarówno M. S. jak i I. S. nie figuruje w ewidencji ubezpieczonych rolników, także A. S. - córka zmarłego, w chwili zaistnienia wypadku w dniu 4 września 2003r. nie podlegała ubezpieczeniu społecznemu rolników bowiem jest i była ubezpieczona poza gospodarstwem rolnym.

Sąd Rejonowy zarządził połączenie spraw w/w odwołujących do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia pod sygn. akt IV U 26/12.

Wyrokiem z dnia 19 marca 2013r. Sąd Rejonowy oddalił oba odwołania i przyznał pełnomocnikowi z urzędu adw. E. R. kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 4 września 2003r. w miejscowości T., gm. C. doszło do zdarzenia drogowego w czasie którego pojazd ciężarowy wraz z naczepą kierowany przez R. J. zderzył się z jadącym w tym samym kierunku ciągnikiem rolniczym wraz z rozrzutnikiem obornika, którym kierował S. S.. W wyniku tego zdarzenia pasażer ciągnika E. S. na skutek odniesionych obrażeń zmarł, a S. S. doznał licznych obrażeń.

E. S. w czasie zdarzenia wykonywał poza terenem gospodarstwa rolnego zwykle czynności związane z prowadzeniem działalności rolniczej. Pomagał on w ten sposób swojej córce A. S. w prowadzeniu gospodarstwa rolnego.

Sąd Rejonowy ustalił nadto, że wyrokiem z dnia 16 września 2004r. Sąd Rejonowy w Ostrołęce uznał R. J. za winnego tego, że w dniu 4 września 2003r. w T., gmina C. nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym określone w art. 19 ust. 1 prawa o ruchu drogowym w ten sposób, że kierując samochodem ciężarowym marki (...) nr rej. (...) wraz z naczepą nr rej. (...) jadąc z nadmierną prędkością nie zapewniającą panowania nad pojazdem i nie dostosowaną do panujących warunków drogowych doprowadził do zderzenia z jadącym w tym samym kierunku ciągnikiem rolniczym marki U. nr rej. (...) wraz z rozrzutnikiem obornika, którym kierował S. S., w wyniku czego pasażer ciągnika E. S. na skutek odniesionych obrażeń zmarł, a S. S. doznał złamania obojczyka prawego, złamania żeber, złamania kości łonowej, stłuczenia mózgu i stłuczenia płuca, co spowodowało chorobę realnie zagrażającą życiu w rozumieniu art. 156 § 1 pkt. 2 k.k. Sąd Okręgowy w/w wyrok zmienił w ten sposób, że oskarżonego uniewinnił od popełnienia zarzucanego mu czynu.

Sąd ustalił również, że E. S. w dacie wypadku tj. w dniu 4 września 2003r. nie podlegał ubezpieczeniu w KRUS. M. S. również w dacie wypadku nie podlegał ubezpieczeniu w KRUS, był wówczas osobą małoletnią, uczącą się i na podstawie decyzji KRUS z dnia 6 października 2003r. otrzymał prawo do renty rodzinnej. Także I. S. nie podlegała ubezpieczeniu w KRUS, bowiem na podstawie decyzji Prezesa KRUS z dnia 04 czerwca 1998r. przyznano jej prawo do renty inwalidzkiej.

A. S.– córka E. S., prowadzi gospodarstwo rolne od 1992r. i od 01 marca 1989r. do chwili obecnej jest zatrudniona w Szpitalu Powiatowym w O.a jej mąż pracował poza gospodarstwem jako taksówkarz i z tego tytułu opłacał również składki do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Zdaniem Sądu Rejonowego odwołanie M. S. i I. S. jest niezasadne.

Sąd stwierdził, że dla oceny zasadności roszczenia odwołujących decydująca była data wypadku E. S., na skutek którego zmarł, dlatego w sprawie mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, w tym art. 10 ustawy, w brzmieniu obowiązującym do dnia 2 maja 2004r.

Sąd Rejonowy wskazał, że w myśl przepisu art. 10 ust. 1 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, w brzmieniu obowiązującym w dacie zdarzenia, prawo do jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy rolniczej przysługiwało osobie najbliższej ubezpieczonemu rolnikowi, niepodlegającej ubezpieczeniu, jeżeli doznała ona uszczerbku wskutek wypadku przy pracy rolniczej, któremu uległa pomagając ubezpieczonemu rolnikowi, nie będąc jego pracownikiem, w pracach związanych z prowadzeniem działalności rolniczej.

Natomiast na mocy ust. 1 pkt 4 tego przepisu, jeśli taka osoba zmarła wskutek wypadku przy pracy rolniczej - prawo do jednorazowego odszkodowania przysługiwało członkom jej rodziny.

Sąd Rejonowy podniósł, iż E. S. zmarł na skutek wypadku przy pracy rolniczej, bowiem w dniu wypadku pomagał przy pracy w gospodarstwie rolnym swojej córki, A. S.. Bezsporne jest bowiem, że pojazd ciężarowy marki (...) nr rej. (...) wraz z naczepą nr rej. (...) kierowany przez R. J. w dniu 4 września 2003r. w T., gmina C. zderzył się z jadącym w tym samym kierunku ciągnikiem rolniczym marki U. nr rej. (...) wraz z rozrzutnikiem obornika, którym kierował S. S.. W wyniku tego zdarzenia pasażer ciągnika E. S. na skutek odniesionych obrażeń zmarł.

Sąd podkreślił jednak, iż kolejną z przesłanek warunkujących uzyskanie jednorazowego odszkodowania jest pomoc osobie będącej ubezpieczonym rolnikiem i dlatego prawidłowe jest stanowisko KRUS co do nieprzysługiwania odwołującym dochodzonego odszkodowania. Poza sporem jest bowiem, że zarówno E. S., jak A. S., M. S. i I. S. w dacie wypadku, tj. w dniu 4 września 2003r. nie podlegali ubezpieczeniu w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Sąd powołując się na przepisy art. 16 ust. 1 i art. 7 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników wskazał, że nie podlegają temu ubezpieczeniu osoby, które podlegają innemu ubezpieczeniu społecznemu, lub mają ustalone prawo do emerytury lub renty, lub mają ustalone prawo do świadczeń z ubezpieczeń społecznych.

Ponieważ A. S. od 01.03.1989r. jest zatrudniona w Szpitalu Powiatowym w O., w dacie wypadku nie podlegała ubezpieczeniu społecznemu rolników, bowiem z tytułu zatrudnienia podlegała innemu ubezpieczeniu społecznemu, tj. podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym na podstawie przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Rejonowy uznał, że brak jest podstaw do uwzględnienia odwołań.

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego wnieśli odwołujący I. S. i M. S., zaskarżając go w całości i wnosząc o jego zmianę i przyznanie jednorazowego odszkodowania w kwocie 56.400zł.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucili naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie.

W uzasadnieniu odwołujący wskazali, że E. S. był ubezpieczony w KRUS w czasie prowadzenia gospodarstwa rolnego i na tej podstawie otrzymał rentę rolniczą. Gospodarstwo rolne zostało przekazane na rzecz córki A. S. i podlegało nadal obowiązkowemu ubezpieczeniu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności zauważyć należy, że Sąd Rejonowy wydając zaskarżony wyrok omyłkowo oznaczył organ rentowy jako Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Placówkę Terenową w O. i Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Placówkę Terenową w O..

Wskazać zaś należy, że zgodnie z art. 476 § 4 kpc przez organy rentowe rozumie się Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy w oparciu o art. 350 § 3 kpc sprostował z urzędu wyrok Sądu Rejonowego w ten sposób, że w miejsce słów: „Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Placówce Terenowej w O.” i

słów: „Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Placówki Terenowej w O.” wpisał odpowiednio słowa: „Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego” i „Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego”.

Odnosząc się do kwestii merytorycznych wskazać trzeba, iż apelacja odwołujących I. S. i M. S. skutkowałą uchYLENIEM zaskarżonego wyroku w całości, zniesieniem postępowania w całości i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu.

Powyższe jest konsekwencją uznania, że w sprawie zachodzi nieważność postępowania.

Zgodnie z art. 477¹¹ § 1 i 2 kpc stronami są ubezpieczony, inna osoba, której praw i obowiązków dotyczy zaskarżona decyzja, organ rentowy i zainteresowany. Zainteresowanym jest ten, czyje prawa lub obowiązki zależą od rozstrzygnięcia sprawy. Jeżeli osoba taka nie została wezwana do udziału w sprawie przed organem rentowym, sąd wezwie ją do udziału w postępowaniu bądź z urzędu, bądź na jej wniosek lub na wniosek jednej ze stron.

W ocenie Sądu Okręgowego, ponieważ przesłuchana w niniejszej sprawie przez Sąd w charakterze świadka A. S. jest córką E. S., dlatego powinna być w sprawie osobą zainteresowaną.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników członkom rodziny osoby zmarłej wskutek wypadku przy pracy rolniczej przysługuje jednorazowe odszkodowanie.

Zgodnie zaś z art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, w brzmieniu obowiązującym w dacie wypadku, jednorazowe odszkodowanie przyznaje się osobom, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 4 - na zasadach przewidzianych dla członków rodziny pracownika w przepisach o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Przepis art. 13 ust. 1 ustawy z dnia z dnia 30 października 2002r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych stanowi natomiast, że członkom rodziny pracownika, który zmarł wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej, przysługuje jednorazowe odszkodowanie pieniężne.

Z w/w przepisów wynika, że członkami rodziny uprawnionymi do jednorazowego odszkodowania są m. in. dzieci zmarłego. Powyższe oznacza, że A. S., jako córka zmarłego, należy do kręgu osób, które mogłyby wystąpić z żądaniem przyznania jednorazowego odszkodowania, jest więc osobą zainteresowaną w rozumieniu art. 477¹¹ § 1 i 2 kpc. Ponieważ Sąd Rejonowy nie wezwał jej do udziału w sprawie w takim charakterze, pozbawił ją przez to możliwości obrony swych praw. W sprawie zachodzi więc przesłanka nieważności postępowania, określona w art. 379 pkt 5 kpc.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy w oparciu o art. 386 § 2 kpc uchylił zaskarżony wyrok, zniósł postępowanie w całości i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

W toku ponownego rozpoznania sprawy Sąd Rejonowy wezwie A. S. do udziału w postępowaniu w charakterze zainteresowanej a następnie przeprowadzi postępowanie dowodowe i wyda rozstrzygnięcie biorąc pod uwagę jego wyniki i stanowiska stron.

Z tych względów Sąd Okręgowy w oparciu o art. 386 § 2 kpc orzekł, jak w sentencji.